

**SOSYAL BİLİMLER MESLEK YÜKSEKOKULLARINDA MUHASEBE EĞİTİMİ
ALAN ÖĞRENCİLERİN MUHASEBE ALANINA BAKIŞ AÇILARININ
DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA**

Begüm ÖKTEM¹

Buse ÖKTEM²

ÖZET

Muhasebe eğitiminin amacı, öğrencilerin muhasebeyi öğrenmelerine ve muhasebe meslek mensubu olmalarına yardımcı olmaktır. Bu noktada meslek yüksek okullarına önemli görevler düşmektedir. Bu nedenle çalışmanın amacı meslek yüksek okullarında muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına bakış açılarının değerlendirilmesine yönelik bir araştırmadır. Araştırmada İstanbul’ da faaliyet göstermekte olan ve öğrenci kapasitesi açısından öncü olan bir devlet üniversitesinin meslek yüksek okulunda muhasebe ve vergi uygulamaları bölümünde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yürütülmektedir. Birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirilen araştırma için gereken veriler anket tekniğiyle toplanmıştır. Araştırmada kurulan hipotezler iki grubun ortalaması arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının belirlenmesine yöneliktir. Bu nedenle bağımsız gruplar t-testi kullanılacaktır. Anket çalışmasından elde edilen veriler SPSS analizine tabi tutulmuş ve sonuçlar yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu.

**A RESEARCH FOR THE EVALUATION OF THE STANDPOINT OF THE
ACCOUNTING STUDENTS IN
RESPECT OF THE FIELD OF ACCOUNTING IN VOCATIONAL SCHOOLS OF
SOCIAL SCIENCES**

ABSTRACT

The purpose of accounting education is to help students learn accounting and become a professional accountant. At this point, vocational high schools have important duties. For this reason, the aim of this paper is to evaluate the viewpoints of accounting students in accounting colleges. The paper is carried out on the students who study in the accounting and tax applications department of a vocational college of a public university in Istanbul. The data required for the research conducted with the participation of the first and second grade students were collected by survey technique. The hypotheses established in the study are aimed to determine whether there is a significant difference between the average of the two groups. Therefore independent groups t-test will be used. The data obtained from the survey study were subjected to SPSS analysis and the results were interpreted.

Key Words: Accounting Education, Accounting and Tax Applications Department, Vocational School of Social Sciences.

¹ Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu, begumoktem@marmara.edu.tr

² İstanbul Üniversitesi İşletme Doktora Programı Öğrencisi, buseoktem@gmail.com

Giriş

İşletmelerin faaliyetlerini sürdürmelerinde faaliyet alanları ve işgücü önemli bir etkidir. Ticaret ve üretim işletmeleri başta olmak üzere hizmet sektörü vb. diğer tüm sektörlerde ara eleman ihtiyacı doğmaktadır. Bu ihtiyacın karşılanmasında meslek yüksekokulları önem arz etmektedir. Meslek yüksekokullarından mezun olan öğrenciler, çeşitli sektörlerde iş bulma olanağına sahiptir ve muhasebe bölümü önemli bir alandır. İşletmelerde muhasebe alanında ara eleman ihtiyacını karşılamak üzere Meslek Yüksekokullarında ilgili bölüm ve programların sayısı ve önemi gün geçtikçe artmaktadır. Bununla birlikte, muhasebe bölümünde eğitim gören öğrencilerin öğrenim sırasında muhasebeye olan ilgileri ve tutumları önemlidir. Bu nedenle çalışmada öncelikle literatür çalışması yapılmış ve ardından İstanbul'da faaliyet göstermekte olan kurumsal bir üniversitenin meslek yüksekokulunda muhasebe bölümü 1. ve 2. Sınıf öğrencilerine muhasebe ile ilgili tutumunu etkileyen faktörler üzerinde anket çalışması yapılmıştır. Araştırmada kurulan hipotezler iki grubun ortalaması arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını t-testi ile test edilmiştir.

Literatür Çalışması

Literatürde muhasebe eğitimiyle ilgili çeşitli çalışmalar mevcut olup bazı çalışmalar kronolojik olarak aşağıda sunulmuştur.

Tan ve Laswad (2006) “Öğrencilerin Muhasebe Mesleğine Karşı İnançları, Tutumları ve Niyetleri” adlı çalışmada Yeni Zelanda üniversitesinde muhasebe dersine kayıtlı işletme öğrencilerinin, muhasebe ve muhasebe dışı bölümlere yönelik inançları ve tutumları hakkında bilgi toplamak amacıyla anket yoluyla gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar üç faktörün (kişisel, referanslar ve kontrol) öğrencilerin muhasebe veya diğer disiplinlerde önemli etken olduğunu göstermiştir. Özellikle ebeveynlerin, öğrencilerin muhasebe alanında niyetleri üzerinde daha güçlü bir etkiye sahip olduklarını göstermektedir.

Dangizer ve Eden (2006) “Öğrenci Kariyer Beklentileri ve Algıları: İsrail’de Muhasebe Öğrencileri Örneği” adlı çalışması İsrail muhasebe öğrencilerinin kariyer hedeflerindeki değişimleri ile muhasebe meslek mensupları arasındaki algılarını ölçmek amaçlıdır. Örneklem iki büyük üniversitenin ve bir kolejnin işletme okuluna kayıtlı olan 1000 muhasebe öğrencisi üzerinde anket uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Birinci sınıftan lisansüstü yıla kadar muhasebe eğitiminin tüm gidişatını temsil etmek amacıyla her sınıf örnekleme dahil edilmiştir. Staj

görülen firma büyük ölçekli ise öğrencilerin mesleğe bakışı olumlu yönde artmaktadır. Tersine küçük ölçekli firma iste mesleğe bakış olumsuz yönde olmaktadır.

Sugahara vd. (2008) de yaptığı çalışmada Avustralya'daki üniversitelerde işletme öğrencilerinin yükseköğrenim seviyesinde öğrenim görmelerini etkileyen faktörleri araştırmaktadır. Örneklem de Kasım 2005'te iki büyük Avustralya üniversitesinde okuyan lisans ve yüksek lisans öğrencilerinin anketinden oluşmaktadır. Bu çalışmaya 46 yerli ve 68 uluslararası öğrenci katılmıştır. Sonuçta yerli öğrencilerin daha yüksek yaratıcılık düzeylerine sahip olduklarını ve muhasebe dışındaki ana dalları olasılığının daha yüksek olduğunu göstermiştir. Çinli öğrencilerin ise Avustralya da öğrenim gören yerli öğrencilere göre daha düşük yaratıcılık düzeylerine sahip oldukları gözlenmiştir. Bir başka bulgu ise öğrencilerin muhasebe mesleği seçme konusunda olumlu iş beklentilerinin önemli bir etken olduğunu göstermiştir.

Law (2010) "Enron Sonrası Kamu Muhasebe Uygulamalarında Muhasebe Öğrencilerinin Kariyer Tercihlerini Belirleyen Faktörlerin İncelenmesi" adlı çalışmasında Hong Kong'da ki üç üniversiteden 214 muhasebe öğrencisiyle anket çalışması yapılmıştır. Anket çalışmasını analiz etmek için lojistik regresyon kullanılmıştır. İçsel faktörler (davranışa yönelik tutum) ve ebeveynlik (öznel norm) muhasebe öğrencilerinin mali müşavirlik kariyerini tercih etmede önemli ve bağımsız bir etkisi olduğunu ortaya koymuştur.

Çelenk vd. (2010) "Marmara Üniversitesinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe, Alanına Bakış Açılarının Değerlendirilmesine Yönelik bir Araştırma" da lisans, yüksek lisans ve doktora ders aşamasındaki muhasebe alanındaki 103 öğrenciye anket çalışması düzenlenmiştir. Bu çalışmada muhasebe alanına eğilimin çoğunluğunun üniversitede döneminde olduğu ve öğrencilerin büyük bir kısmının muhasebe alanında çalışan bir tanıdığına olması muhasebe alanına yönelmede yeterince etkili olmadığı gözlenmiştir. Ankete katılan öğrencilerin büyük bir kısmının muhasebe alanını seçmeden önce planladıkları bir kariyer alanı varken, sonrasında muhasebe alanına yöneldikleri görülmektedir. Muhasebe alanının seçiminde etkili olan diğer faktörlerden en önemlisi bu alanda iş bulma imkânının yüksek olması, prestij ve statü sağlıyor olarak görülmesi de önem arz etmektedir.

Çelik ve Serinkan (2011) "Muhasebe Dersine Yönelik Tutumlarda Üniversite Öğrencilerinin Bireysel ve Bölümsel Farklılıkları" adlı çalışmasında üniversite öğrencilerinin muhasebe dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi için anket çalışması yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda muhasebe dersine ilişkin tutumlarının bilişsel ve duyuşsal boyutlarda ortalamalar açısından iyiye yakın, davranışsal boyutta ise, ortalamalar açısından ortaya yakın

duyarlılıklarının olduğu gözlenmiştir. Cinsiyet açısından ise bu boyutların hiçbirinde anlamlı fark oluşmamıştır.

Law ve Yuen (2012) öğrencilerin muhasebe motivasyonları ile ilgili çalışmasının amacı; öğrencilerin Hong Kong’da bir eğitim fakültesinde muhasebe seçimlerini etkileyen faktörleri incelemektir. Hong Kong’da ki dört üniversiteden rastgele seçilmiş 19 öğrenciye anket yapılmıştır. Öğrencilerin nasıl yanıt vereceklerini ve kendi terimlerini kullanabilmesine izin veren açık uçlu sorular sorulmuştur. Sonuç olarak muhasebe konusunda kararını etkileyen en önemli faktörlerin ebeveyn etkisi ve içsel etki olduğunu göstermiştir.

Hashim vd. (2012) de “Muhasebe Mesleğine Yönelik Algı: Kelantan Eyaletindeki Ortaokul Üzerine Bir Araştırma” adlı bir çalışma yapmıştır. Bu çalışma ortaokul öğrencilerinin Malezya’da ki 11 eyalet ve 3 farklı federal bölgeden seçilmiş bir eyalet olan Kelantan’da ki, rastgele seçilmiş bir okulun muhasebe veya ticaret derslerini alan öğrenciler için anket yapılmıştır. Anketin kapsamı 15 yaşındaki öğrencilerin form 3, 16 yaşındaki öğrenciler için form 4 dağıtılmıştır. Bu anketin 15 dakikalık sürede cevaplamaları istenmiştir. 5’li likert ölçeği kullanılmıştır. Örneklem 55 öğrencinin bulunduğu bir sınıftan seçilmiştir. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin muhasebe mesleğine yönelik olumsuz algılarının olduğu önceki çalışmalarla kıyaslandığında bu çalışmada daha olumlu bir algı gözlenmiştir. Ayrıca mesleğin algılarında bazı alanlarda cinsiyet ayrımı vardır.

Dowall vd (2012) “Kariyer Tercihinde Muhasebe Algılarını Değiştirme” adlı araştırmasında özellikle ortaokul öğrencilerinin muhasebe mesleği hakkındaki algılarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmada örneklem büyüklüğü 161 katılımcıdan oluşmaktadır. Sonuçlar muhasebecinin çalışmasının sıkıcı ve hassas olduğunu ifade ederek, muhasebecinin olumsuz imajı devam ettiğini göstermektedir. Ancak çalışma muhasebe ile ilgili tutumların öğrencilerin ortaokulda muhasebe eğitimi alıp almadığına bağlı olarak önemli ölçüde farklılık göstermiştir.

Kandemir vd. (2016) “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitime Bakış Açıları: Afyon Kocatepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Örneği” adlı çalışmada önlisans öğrencilerinin muhasebeye bakış açısını incelemiştir. 272 öğrencinin katılımıyla gerçekleşen bir anket çalışması yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda muhasebeye bakış açılarının %52’sinin olumlu, %24’ünün kararsız ve %24’ünün de olumsuz olduğu görülmüştür.

Kavramsal Çerçeve

Muhasebe ile ilgili çeşitli tanımlar yapılmış olup tanımlardan bazıları şu şekildedir:

Muhasebe, işletmenin parasal nitelikteki işlemlerinin saptanması, ölçülmesi, kaydedilmesi, sınıflandırılması, özetlenerek raporlanması ve analize tabi tutularak yorumlanması sürecidir. (Gökçen, 2015) Bir diğer tanıma göre muhasebe, işletmelerinin faaliyetlerinin ekonomik yönden kontrolü, işletme yöneticilerinin geleceğe yönelik faaliyetlerinin planlanmasına yardımcı olmak, işletme faaliyetleri ile ilgilenen tarafların alacağı kararlara yardımcı olmak amacıyla, işletmedeki mali olaylara ait bilgilerin kaydedilip, saklanması ve raporlanması görevini üstlenen bir sosyal bilimdir. (Karabınar, 2007)

En geniş anlamıyla muhasebe sivil toplum, devlet ve piyasa unsurlarının yer aldığı, kararlaştırılan ve tutulan hesapların kayıt ve kontrol sistemleri olarak ifade edilir. (Gray ve Laughlin, 2012) O halde muhasebe, işletmenin finansal durumu ile işletme faaliyet sonuçlarının incelenmesine ve yorumlanmasına olanak verecek biçimde işletme faaliyetlerine ilişkin kayıtlarının tutulması ile ilgilenmektedir. (Yalkın, 2006) Muhasebenin uygulanması için hesaplanacak bir şey (örneğin; girdi çıktı oranı olarak maliyet etkinliği) olmalıdır. (Bracci ve Llewellyn, 2011)

Muhasebe eğitiminde genel yaklaşımlar finansal ve ekonomik terimlerle belirlenmesi, ölçümü (hesaplanması) konusunda koruyucu bir yaklaşım benimsemektedir. (Boyce vd. 2011) Muhasebeciler farklı geçmişlerden insanlarla etkileşime girer. Muhasebe bilgisi ve teknik beceriler önemli olmakla birlikte müşteriler ve çalışanlarla ilişkilerinin geliştirilmesini sağlayan kişiler arası becerilerde gereklidir. (Daff, 2012)

Eğitim kavramıyla ilgili olarak, eğitim; bir okul veya üniversitede sistematik olarak eğitim alma veya verme süreci olarak tanımlanmaktadır. Kökeni 16. Yüzyılın ortalarında latince eğitim kelimesinden gelmektedir. (Oxford English Dictionary) Eğitim sisteminde, eğitimin öğretmenlere bırakılmasının önemli olduğu belirtilmiştir. (Fowles,1993)

Muhasebe eğitimcileri genel olarak mezunların daha kolay iş bulması için geleneksel bilgi tabanlı yükseköğrenim müfredatına, genel becerileri dahil etmek için çeşitli yollara sahiptir. (Sin vd, 2012) Yapılan çalışmalar üniversitedeki öğretim görevlilerinin muhasebe öğretmesine yönelik, öğretmen merkezli bir bakış açısına sahip olduğunu göstermektedir. (Seifried, 2012)

1990'lardan itibaren muhasebe meslek ve eğitim komiteleri, muhasebe yöneticileri ve akademisyenler, muhasebe mezunlarının genel becerilerine ilişkin iletişim becerileri, problem çözme kapasitesi gibi genel yeteneklere ilişkin kaygılarıyla ilgilenmektedir. (Beattie, 2012)

Dünya genelinde muhasebe eğitimi, farklı toplulukları memnun etmelidir. Muhasebe literatüründe uyumlaştırma ile ilgili birçok kurum vardır. Ancak eğitimde uyumlu hale getirmek daha zordur (Helliard 2013, Jeppesen ve Loft 2011)

Muhasebe uygulamalı bir disiplindir. Muhasebe öğrencilerinin diğer öğrencilere kıyasla daha yüksek meslek odaklı olduğu bilinmektedir. Muhasebe akademisyenleri muhasebe mesleğinin iş dünyasına daha yakın olma eğilimindedir. (Fogarty vd. 2016)

Araştırma Metodolojisi

Bu çalışmada İstanbul'da faaliyet göstermekte olan kurumsal bir üniversitenin meslek yüksekokulunda muhasebe bölümü 1. ve 2. Sınıf öğrencilerine muhasebe ile ilgili tutumunu etkileyen faktörler üzerinde anket çalışması yapılmıştır. Araştırmada kurulan hipotezler iki grubun ortalaması arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını t-testi ile test edilmiştir.

Yöntem

Çelik ve Serinkan (2011)'in çalışmasında kullanmış olduğu soru formundan yararlanılarak 5li likert ölçeği aracılığıyla değerlendirme yapılmıştır. (Kesinlikle katılmıyorum 1, Katılmıyorum 2, Ne katılıyorum ne katılmıyorum 3, Katılıyorum 4, Kesinlikle Katılıyorum 5) Kullanılacak ölçekte yer alan ifadeler 3 boyutu ölçmeye yönelik olup (duyuşsal, bilişsel, davranışsal) faktör analizi sonuçları incelenmiştir. Araştırma için gereken veriler anket tekniğiyle toplanmış olup, anket için öğrencilerle yüz yüze uygulama gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler SPSS programı aracılığıyla analiz edilmiştir.

Verilerin Analizi

Muhasebe Dersine Yönelik Tutumların ölçümlenmesine ilişkin anket verilerinin analizi için SPSS 22 programı kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliği hesaplanmış ve Cronbach Alpha Katsayısı (0,964) olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 1: Reliability Statistics (Güvenilirlik Analizi)

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,964	,964	23

Cronbach Alfa katsayısı, 0 ile 1 arasında bir değer alabilmektedir. Elde edilen verilerin güvenilir kabul edilebilmesi için katsayının değerinin, en az 0,70 olması beklenmektedir. (Kurtuluş, 2010: 180) Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,964 olup oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

Ayrıca duyuşsal, bilişsel ve davranışsal boyutlarına ayrı ayrı güvenilirlik analizi yapılmış olup bu değerler aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 2: Reliability Statistics(Güvenilirlik Analizi)

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,915	,916	8

Bilişsel ögenin güvenilirlik testine

göre Cronbach Alfa katsayısı 0,91 olup oldukça güvenilir düzeydedir.

Tablo 3: Reliability Statistics(Güvenilirlik Analizi)

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,937	,938	7

Duyuşsal ögenin güvenilirliği testine göre Cronbach Alfa katsayısı 0,937 olup oldukça güvenilir düzeydedir.

Tablo 4: Reliability Statistics (Güvenilirlik Analizi)

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,905	,905	8

Davranışsal ögenin güvenilirliği testine göre Cronbach Alfa katsayısı 0,905 olup oldukça güvenilir düzeydedir.

Veri setinin faktör analizine uygun olup olmadığının incelenmesi için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testi uygulanmaktadır. Faktör analizi uygunluğu için KMO testi sonucunda elde edilen değer 0,50 gerekmektedir. Bu değer 0,50 den küçük olduğunda faktör analizi uygulanamaz. Barlett testi iste kısmi korelasyona dayanarak değişkenler arasında ilişki olup olmadığını, diğer bir ifade ile veri matrisinin uygunluğunu incelemektedir. (Gürüş, 2014: 368)

Tablo 5: İstatistik Tutum Ölçeğine Ait KMO ve Bartlett's Test İstatistikleri

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Örneklem Uygunluğu Ölçüsü	,930
Bartlett's Küresellik Testi Yaklaşık Ki-Kare Değeri	2437,921
Serbestlik Derecesi (sd)	253
Anlamlılık Düzeyi (Sig.)	,000

Bu çalışmada KMO değeri 0,93 bulunmuş, Barlett Ki-Kare değer 2437,921 olarak bulunmuş ve anlamlılık düzeyi ,00 olduğu tabloda görülmektedir. Anlamlılık düzeyi 0,05'ten küçük olduğu için faktör analizine uygundur.

Tutum ölçeğindeki 23 ifadeye faktör analizi uygulanmıştır. Çelik ve Serinkan (2011)' in çalışmalarında 3 boyut altına toplanmışken, bu çalışmada 4 boyutlu yapı çıkmıştır. 4 boyutun açıkladığı toplam varyans oranı %73,7' dir. Açıklanan Toplam Varyans Tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6: Açıklanan Toplam Varyans**Total Variance Explained**

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	12,991	56,482	56,482	12,991	56,482	56,482	5,100	22,175	22,175
2	1,566	6,807	63,288	1,566	6,807	63,288	5,026	21,851	44,026
3	1,330	5,781	69,069	1,330	5,781	69,069	3,859	16,777	60,803
4	1,082	4,703	73,772	1,082	4,703	73,772	2,983	12,970	73,772
5	,835	3,630	77,402						
6	,627	2,728	80,130						
7	,603	2,620	82,750						
8	,503	2,186	84,936						
9	,438	1,904	86,840						
10	,415	1,803	88,643						
11	,359	1,562	90,205						
12	,321	1,396	91,601						
13	,286	1,242	92,843						
14	,271	1,180	94,023						
15	,236	1,028	95,051						
16	,214	,929	95,979						
17	,180	,784	96,763						
18	,176	,766	97,529						
19	,160	,696	98,226						
20	,132	,576	98,802						
21	,121	,527	99,328						
22	,096	,417	99,746						
23	,059	,254	100,000						

Temel bileşenler analizi kullanılarak varimax eksen döndürme tekniğiyle oluşturulan boyutlar ve ifadelerle ilişkin faktör yükleri aşağıda Tablo 7'de görülmektedir. Faktör yükü minimum 0,50 olarak belirlenmiştir.

Tablo 7: Rotated Component Matrix^a (Döndürme Yöntemi: Varimax)

	Component			
	1	2	3	4
B6	,750			
B7	,732			
B5	,708			
B8	,691			
B4	,674			
B2	,633			
DA3	,625			
DU7	,520			
B3				
DU2		,841		
DU1		,804		
DU3		,778		
DU4		,719		
B1		,593		
DU5		,592		
DA4			,781	
DA7			,740	
DA5			,688	
DA6			,620	
DA8			,533	
DA1				,835
DA2				,815
DU6				,693

Extraction Method: Principal Component Analysis. Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization. a. Rotation converged in 9 iterations.

Araştırmanın Hipotezleri

İstanbul'da faaliyet göstermekte olan kurumsal bir üniversitenin meslek yüksekokulunda muhasebe bölümü 1. ve 2. Sınıf öğrencilerine muhasebe ile ilgili tutumunu etkileyen faktörler üzerinde anket çalışması yapılmıştır ve hipotezler aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

H1: Önlisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına ilişkin tutumları cinsiyetlerine göre farklılaşmaktadır.

H2: Önlisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına ilişkin tutumları sınıflarına göre farklılaşmaktadır.

H3: Önlisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına ilişkin tutumları meslek lisesi mezunu olup olmamalarına göre farklılaşmaktadır.

H4: Önlisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına ilişkin tutumları staj yapıp yapmamalarına göre farklılaşmaktadır.

Araştırmanın Bulguları

Demografik özelliklere göre dağılıma bakıldığında, 40 erkek, 78 kız ankete katılmıştır.

Tablo 8: Cinsiyet Dağılımı

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	40	33,9	33,9	33,9
2	78	66,1	66,1	100,0
Total	118	100,0	100,0	

Yaş tablosuna bakıldığında 20 yaş ve altında 92 kişi olduğu ve toplam yüzdenin %78'ini oluşturmaktadır. 21-23 yaş arasında 23 kişi mevcut olup toplam yüzdenin %17.5'lik kısmını oluşturmaktadır. 24 yaş ve üzerinde ise, 8 kişi mevcut olup toplam yüzdenin %12.5'lik kısmını oluşturmaktadır.

Tablo 9: Yaş Dağılımı

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 18	24	20,3	20,3	20,3
19	46	39,0	39,0	59,3
20	22	18,6	18,6	78,0
21	11	9,3	9,3	87,3
22	7	5,9	5,9	93,2
23	5	4,2	4,2	97,5
24	1	,8	,8	98,3
26	1	,8	,8	99,2
34	1	,8	,8	100,0
Total	118	100,0	100,0	

Ankete katılan 60 öğrencinin 1. Sınıf, 58 öğrencinin ise 2. Sınıf olduğu görülmektedir.

Tablo 10: Sınıf Dağılımı

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	60	50,8	50,8	50,8
2	58	49,2	49,2	100,0
Total	118	100,0	100,0	

Meslek lisesinden mezun olup olmadıklarına göre bakıldığında, 95 öğrenci meslek lisesi mezunu olduğu, 23 öğrencinin ise diğer liselerden mezun olduğu görülmektedir.

Tablo 11: Mezun Olunan Lise Dağılımı

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	95	80,5	80,5	80,5
2	23	19,5	19,5	100,0
Total	118	100,0	100,0	

Öğrencilerin staj yapıp yapmadıklarını gösteren tabloya göre 53 öğrencinin staj yaptığını ve 65 öğrencinin staj yapmadığı görülmüştür.

Tablo 12: Staj Yapma Dağılımı

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 1	53	44,9	44,9	44,9
2	65	55,1	55,1	100,0
Total	118	100,0	100,0	

Hipotezlerin Test Edilmesi

Araştırmada kurulan hipotezler iki grubun ortalaması arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını t-testi ile test edilmiştir.

Araştırmanın test için oluşturulan ilk hipotez olan “H1: Önlisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına ilişkin tutumları cinsiyetlerine göre farklılaşmaktadır.” İfadesine ait veriler aşağıdaki Tablo 13 ve Tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 13: Group Statistics

	Cinsiyet	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
MUH	1	40	3,7057	,85249	,13479
	2	78	3,7418	,75616	,08562

Tablo 14: Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances	t-test for Equality of Means								
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
MUH Equal variances assumed	,864	,355	-,235	116	,814	-,03616	,15361	-,34040	,26808	
MUH Equal variances not assumed			-,226	70,968	,822	-,03616	,15968	-,35456	,28224	

Tablo 13 ve Tablo 14'e göre, Sig2 tailed değeri 0.05'ten büyük olduğu için ilk hipotez reddedilmiştir. İki grup arasında (kız veya erkek öğrenci olması) muhasebeye ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık yoktur.

İkinci hipotez olan "H2: Önlisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına ilişkin tutumları sınıflarına göre farklılaşmaktadır." ait sonuçlar aşağıdaki Tablo 15 ve Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 15: Group Statistics

	Sınıf	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
MUH	1	60	3,7674	,74097	,09566
	2	58	3,6904	,83600	,10977

Tablo 16: Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower	Upper
MUH Equal variances assumed	,832	,364	,530	116	,597	,07699	,14530	-,21081	,36478
Equal variances not assumed			,529	113,312	,598	,07699	,14560	-,21147	,36544

Tablo 15 ve Tablo 16'ya göre, Sig2 tailed değeri 0.05'ten büyük olduğu için ikinci hipotez reddedilmiştir. İki grup arasında (1. Sınıf veya 2.sınıf olması) muhasebeye ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık yoktur.

Üçüncü hipotez olan “H3: Önlisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına ilişkin tutumları meslek lisesi mezunu olup olmamalarına göre farklılaşmaktadır” hipotezine ait bulgular aşağıdaki Tablo 17 ve Tablo 18'de sunulmuştur.

Tablo 17: Group Statistics

	Lise	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
MUH	1	95	3,8086	,74430	,07636
	2	23	3,4032	,88642	,18483

Tablo 18: Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower	Upper
MUH Equal variances assumed	,680	,411	2,256	116	,026	,40545	,17970	,04954	,76136
Equal variances not assumed			2,027	29,947	,052	,40545	,19999	-,00300	,81391

Tablo 17 ve Tablo 18'e göre, Levene testinde sig. değeri $0,411 > 0,05$ olduğundan sig. $0,026$ dikkate alınır. Sig değerimiz $0,05$ den küçük olduğundan üçüncü hipotez kabul edilmiştir. Meslek lisesi mezunları ile diğer liselerden mezun olanların muhasebe dersine ilişkin tutumları farklılaşmaktadır. Ortalama değerlerine bakıldığında meslek lisesi mezunlarının muhasebeye ilişkin tutum ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Dördüncü hipotez olan "H4: Önlisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına ilişkin tutumları staj yapıp yapmamalarına göre farklılaşmaktadır." ait bulgular aşağıda Tablo 19 ve Tablo 20'de sunulmuştur.

Tablo 19: Group Statistics

	Staj	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
MUH	1	53	3,8422	,83465	,11465
	2	65	3,6378	,73907	,09167

Tablo 20: Independent Samples Test

	Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
	F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower	Upper
MUH Equal variances assumed	,491	,485	1,410	116	,161	,20443	,14498	-,08272	,49159
MUH Equal variances not assumed			1,393	104,905	,167	,20443	,14679	-,08663	,49550

Tablo 19 ve Tablo 20'ye göre iki grup arasında (staj yapanlar ile staj yapmayanlar) muhasebeye ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık yoktur, çünkü sig değeri 0.05 ten büyüktür.

Sonuç

Bu çalışmada Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu muhasebe bölümünde eğitim gören 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin muhasebe alanına bakış açıları değerlendirmek amacıyla yapılan anket çalışması 124 öğrenciye uygulanmış ve elde edilen anketlerden 118 tanesi değerlendirmeye alınmıştır. Cinsiyet dağılımına bakıldığında, 40 erkek öğrenci ile 78 kız öğrencinin ankete katıldığı görülmüştür. Sınıf dağılımında ise, 60 öğrencinin 1. Sınıf, 58 öğrencinin ise 2. Sınıf olduğu görülmektedir. Öğrencilerin eğitim gördükleri liseler göz önüne alındığında, 95 öğrencinin meslek lisesi mezunu olduğu, 23 öğrencinin ise diğer liselerden mezun olduğu görülmektedir. Öğrencilerin staj durumları incelendiğinde, 53 öğrencinin staj yaptığını ve 65 öğrencinin ise henüz staj yapmadığı görülmüştür.

Ölçeğe faktör analizi uygulandığında KMO değeri ,930 ve anlamlılık düzeyi ,00'dır. Faktörlerin açıkladığı toplam varyans %73,7' dir. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı ise .964 olarak bulunmuş olup oldukça güvenilirdir.

Hipotez sonuçları incelendiğinde,

*Birinci hipotez olan önlisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına ilişkin tutumları cinsiyetlerine göre farklılaşması durumu Sig2 tailed değeri 0.05'ten büyük olduğu için hipotez reddedilmiştir. Cinsiyet farklılığının (kız veya erkek öğrenci olması) muhasebeye ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık yoktur.

*İkinci hipotezde önlisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına ilişkin tutumları sınıflarına göre farklılaşması ifadesi Sig2 tailed değeri 0.05'ten büyük olduğu için hipotez reddedilmiştir. 1. Sınıf veya 2.sınıf öğrenci olması arasında muhasebeye ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık yoktur.

*Üçüncü hipotezde önlisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına ilişkin tutumları meslek lisesi mezunu olup olmamalarına göre farklılaşması ifadesi Levene testinde sig. değeri 0,411 > 0,05 olduğundan sig. 0,026 dikkate alınır. Sig değeri 0,05 den küçük olduğundan üçüncü hipotez kabul edilmiştir. Meslek lisesi mezunları ile diğer liselerden mezun olanların muhasebe dersine ilişkin tutumları farklılaşmaktadır. Ortalama değerlerine bakıldığında meslek lisesi mezunlarının muhasebeye ilişkin tutum ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

*Dördüncü hipotezde önlisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin muhasebe alanına ilişkin tutumları staj yapıp yapmamalarına göre farklılaşmaktadır. Sig değeri 0.05ten

büyük olduğu için, staj yapan öğrenciler ile staj yapmayan öğrencilerin muhasebeye ilişkin tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Bu hipotezler ışığında meslek lisesinden mezun olan öğrencilerin muhasebeye karşı tutumlarının diğer liselere kıyasla daha yüksek seviyede olduğu görüldüğünden, meslek liseleri mezunlarının muhasebe bölümünü tercih etmelerinin başarılı sonuçları beraberinde getirmesi öngörülmektedir.

KAYNAKÇA

Beattie, Vivien. Stella Fearnley, Tony Hines, Teaching Resource “A Real-life Case Study of Audit Interactions—Resolving Messy, Complex Problems”, **Accounting Education**, Vol. 21, No. 2, 111–129, April 2012

Boyce, Gordon vd. “Expanding the Horizons of Accounting Education: Incorporating Social and Critical Perspectives”, **Accounting Education**, Vol. 21, No. 1, 47–74, February 2012

Bracci, Enrico. Sue Llewellyn, “Accounting and Accountability in an Italian Social Care Provider Contrasting People-Changing with People-Processing Approaches”, 7th CMS Conference, Naples 2011

Çelenk, Hakan. Metin Atmaca, Emre Horasan, “Marmara Üniversitesinde Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Alanına Bakış Açılarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Araştırma”, **Öneri**, Ocak 2010.

Çelik, Muhsin. Celalettin Serinkan, “Muhasebe Dersine Yönelik Tutumlarda Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Ve Bölümsel Farklılıkları”, **MÖDAV** 2011.

Daff, Lyn. “Lessons from Successes in Medical Communication Training and Their Applications to Accounting Education”, **Accounting Education**, Vol. 21, No. 4, 385–405, August 2012

Danziger, Nira.Yoram Eden, Student Career Aspirations and Perceptions: The Case of Israeli Accounting Students, **Accounting Education**, Vol. 15, No. 2, 113–134, June 2006

Fogarty, Timothy J. vd. “What do we mean by accounting program quality? A decomposition of accounting faculty opinions”, **Journal of Accounting Education** Volume 36, September 2016

Fowles, A.J. “Changing Notions of Accountability: A Social Policy View”, **Accounting, Auditing and Accountability**, Vol. 6, No. 3, 1993

Gökçen, Gürbüz. Genel Muhasebe İlkeler ve Tekdüzen Hesap Planı Uygulamaları, Beta Yayınevi, 2015

Gray, Rob. Richard Laughlin, “ It was 20 years Ago Today Sgt Pepper, Accounting, Auditing & Accountability Journal, Green Accounting and The Blue Meanies”, **Accounting, Auditing & Accountability**, Vol. 25 No. 2, 2012

Güriş, Selahattin ve Melek Astar, Bilimsel Araştırmalarda SPSS ile İstatistik, Der Yayınları: İstanbul, 2014.

Helliari, Christine. “The Global Challenge for Accounting Education” **Accounting Education**, Vol. 22, No. 6, 2013

Jeppesen, Kim K. Anne Loft “Regulating Audit in Europe: The Case of the Implementation of the EU Eighth Directive in Denmark 1984–2006” **European Accounting Review** Vol. 20, No. 2, 321–354, 2011

Kandemir, Tuğrul. Zafer Kardeş, Ender Baykut, “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Muhasebe Eğitimine Bakış Açılıarı: Afyon Kocatepe Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Örneği”, **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi** / Cilt: 18, Sayı: 2, Aralık 2016

Karabınar, Selahattin. Genel Muhasebe, Sakarya Yayıncılık, 2007.

Kurtuluş, K. Araştırma Yöntemleri. İstanbul: Türkmen Kitabevi. 2010.

Law, Philip K. “A theory of reasoned action model of accounting students’ career choice in public accounting practices in the post-Enron” **Journal of Applied Accounting Research** Vol. 11 No. 1, 2010 pp. 58-73

Law, Philip ve Desmond Yuen “A multilevel study of students’ motivations of studying accounting Implications for employers” Emerald Group Publishing Limited, **Education+ Training** Vol. 54 No. 1, 2012 pp. 50-64

Mc Dowall, Tracey. Beverley Jackling, Riccardo Natoli, “Are We There Yet? Changing Perceptions of Accounting as a Career Preference” **The International Journal of Learning** Volume 18, Issue 4, 2012.

Mohd Hashim, Hezlina. Abdul Mutalib Embong, Zullina H. Shaari, “Perceptions on Accounting Career: A Study among the Secondary School Students in a Regional Kelantan State, World Academy of Science, Engineering and Technology” **International Journal of Educational and Pedagogical Sciences** Vol:6, No:12, 2012.

Oxford English Dictionary, <https://en.oxforddictionaries.com/definition/education> (Erişim Tarihi: 05.01.2019)

Seifried, Juergen. “Teachers’ Pedagogical Beliefs at Commercial Schools—An Empirical Study in Germany” **Accounting Education**, Vol. 21, No. 5, 489–514, October 2012

Sin, Samantha. Anna Reid, Alan Jones “An Exploration of Students' Conceptions of Accounting Work”, **Accounting Education**, Vol. 21, No. 4, 323–340, August 2012

Sugahara, Satoshi. Gregory Boland, Andrea Cilloni, Factors Influencing Students' Choice of an Accounting Major in Australia 10th IAAERWORLD Congress of Accounting Educators, Cilt.17, Sayı.1, 2008

Tan, Lin Mei. Fawzi Laswad. Students’ Beliefs, Attitudes and Intentions to Major in Accounting, **Accounting Education**, Vol. 15, No. 2, 167–187, June 2006

Yalçın, Yüksel Koç. Genel Muhasebe İlkeler ve Uygulamalar, Nobel Yayın Dağıtım, 2006